

ชื่อวิทยานิพนธ์	ความรุนแรงความปวดตามการรับรู้ของผู้ป่วยมะเร็งและผู้ดูแล และปัจจัยที่เกี่ยวข้อง
ผู้เขียน	นางสาวยุพาวดี ชันท์ปลั่ง
สาขาวิชา	พยาบาลศาสตร์ (การพยาบาลผู้ใหญ่)
ปีการศึกษา	2548

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความรุนแรงความปวดตามการรับรู้ของผู้ป่วยมะเร็งและผู้ดูแล เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการรับรู้ความรุนแรงความปวด ตามการรับรู้ของผู้ป่วยมะเร็งและผู้ดูแล รวมทั้งศึกษาอำนาจการทำนายของปัจจัยส่วนบุคคล ความรู้ ทักษะ และสัมพันธภาพระหว่างผู้ป่วยและผู้ดูแลต่อการรับรู้ความปวดของผู้ป่วยมะเร็งและผู้ดูแล กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ป่วยผู้ใหญ่ที่มีความปวดจากพยาธิสภาพของโรคมะเร็ง และผู้ดูแล จำนวน 98 ราย ที่เข้ารับการรักษาในสถานพยาบาลในภาคใต้รวม 5 แห่ง คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง ตามคุณสมบัติที่กำหนด เก็บข้อมูลโดยเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งทำการวัดทั้งผู้ป่วยและผู้ดูแล ได้แก่ (1) แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคล (2) แบบประเมินความรุนแรงความปวดโดยใช้มาตรวัดเป็นเส้นตรงเรียงลำดับตัวเลข (numerical rating scale: NRS) (3) แบบประเมินความรู้ (4) แบบประเมินทักษะ และ (5) แบบประเมินสัมพันธภาพระหว่างผู้ป่วยและผู้ดูแล นำข้อมูลมาวิเคราะห์หาจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน หาผลต่างระหว่างค่าเฉลี่ย 2 กลุ่มที่เป็นอิสระจากกัน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณโดยการวิเคราะห์ถดถอยแบบเชิงชั้น

ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับความรุนแรงความปวดตามการรับรู้ของผู้ป่วยและผู้ดูแล โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับเล็กน้อยและระดับปานกลาง ตามลำดับ
2. ความรุนแรงความปวดตามการรับรู้ของผู้ป่วยมะเร็งและผู้ดูแลไม่มีความแตกต่างกัน
3. ตัวแปรปัจจัยส่วนบุคคล สัมพันธภาพระหว่างผู้ป่วยกับผู้ดูแล และความรู้

ทัศนคติของผู้ป่วยในเรื่องความปวด ร่วมกันทำนายการรับรู้ความรุนแรงความปวดของผู้ป่วย ได้ร้อยละ 6 (adjusted $R^2 = .06$) โดยตัวแปรที่มีผลอย่างมีนัยสำคัญ คือ ความรู้ ($p < .05$)

4. ตัวแปรปัจจัยส่วนบุคคล สัมพันธภาพระหว่างผู้ดูแลกับผู้ป่วย และความรู้ ทัศนคติของผู้ดูแลในเรื่องความปวด ร่วมกันทำนายการรับรู้ความรุนแรงความปวดของผู้ดูแลได้ ร้อยละ 21 (adjusted $R^2 = .21$) โดยตัวแปรที่มีผลอย่างนัยสำคัญ คือ สัมพันธภาพระหว่างผู้ดูแลกับผู้ป่วย ($p < .01$) ระดับการศึกษา ($p < .01$) และความรู้ ($p < .05$) ตามลำดับ

ผลการวิจัยครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่าความรู้ของผู้ป่วยเป็นตัวแปรที่ทำนายการรับรู้ความรุนแรงความปวดของผู้ป่วยได้มากที่สุด และสัมพันธภาพระหว่างผู้ดูแลกับผู้ป่วย ระดับการศึกษา และความรู้ของผู้ดูแล เป็นตัวแปรที่สามารถทำนายการรับรู้ความรุนแรงความปวดของผู้ดูแลได้มากที่สุดตามลำดับ ดังนั้น การดูแลผู้ป่วยมะเร็งที่มีความปวดจึงมีความจำเป็นที่พยาบาลจะต้องให้ความรู้ในเรื่องความปวดทั้งผู้ป่วยและผู้ดูแลเพื่อนำมาซึ่งการรับรู้ความปวดที่ตรงกัน รวมทั้งให้การส่งเสริมสัมพันธภาพระหว่างผู้ดูแลกับผู้ป่วย เนื่องจาก มีความสำคัญต่อการรับรู้ความรุนแรงความปวดของผู้ดูแลที่ตรงกับผู้ป่วย

Thesis Title Pain Intensity as Perceived by Patients with Cancer and Their Caregivers and Influencing Factors
Author Miss Yupawadee Kantabanlang
Major Program Nursing Science (Adult Nursing)
Academic Year 2005

ABSTRACT

This descriptive research aimed to describe the level of pain intensity as perceived by patients with cancer and caregivers, to compare the patients' and caregivers' perception of pain intensity, and to describe influencing factors consisting of demographic factors, knowledge, attitude and relationship toward pain perception. A total of 98 dyads of patients with cancer and their caregivers from five hospitals in southern Thailand participated in this study. The instruments developed by the researcher and completed by patients and caregivers consisted of a pain numeric rating scale, a knowledge, attitude, interrelationship between patients and caregivers and demographic data questionnaire. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, independent t-test and hierarchical multiple regression analysis.

The results revealed that:

1. Overall mean pain intensity score perceived by patients was at a mild level. Overall mean pain intensity score perceived by caregivers was at a moderate level.

2. The pain intensity perceived by patients and caregivers was not statistically significantly different.

3. Demographic variables, patient-caregiver relationship, and patients' knowledge and attitude accounted for 6% of patients' perception of pain intensity (adjusted $R^2 = .06$). The most significant factor was patients' knowledge about cancer pain ($p < .05$).

4. Demographic variables, caregiver-patient relationship, caregivers' knowledge and attitude accounted for 21% of caregivers' perception of pain intensity (adjusted $R^2 = .21$). The

most significant factors were caregivers' relationship, education and knowledge ($p < .01$, $p < .01$ and $p < .05$, respectively)

The results of this study indicate that patients' knowledge was the most significant predictor of patients' perception of pain. Caregiver-patient relationship, education and knowledge were the most significant predictors of caregivers' perception of pain. These findings have implications for nursing practice in planning interventions to educate cancer patients and caregivers about cancer pain. In addition, the contribution of the relationship between patients and caregivers suggest that nurses may need to support and strengthen this relationship.